

ПЕРСПЕКТИВИ ВДОСКОНАЛЕННЯ АГРАРНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

В сучасний період реформування аграрних відносин належне законодавче регулювання суспільних відносин у сфері виробництва, переробки та реалізації сільськогосподарської продукції повинна забезпечувати комплексна галузь українського законодавства — аграрне законодавство України. Розвиток та вдосконалення аграрного законодавства України є однією з необхідних умов забезпечення ефективності агропромислового виробництва в країні, забезпечення сталого розвитку сільських територій, підвищення рівня життя сільського населення.

Чинне аграрне законодавство України є досить об'ємним за обсягом, яке виявляється перш за все у великій кількості нормативно-правових актів, які мають різну юридичну силу. Більш того, правові норми, якими здійснюється регулювання аграрних правовідносин містяться у нормативно-правових актах різної галузевої належності. Дані норми представлені у актах земельного, трудового, цивільного та інших галузей законодавства. Сучасне аграрне законодавство характеризується також великою питомою вагою відомчих нормативно-правових актів, що часто суперечать аграрним законам або дають можливість їх неоднозначного тлумачення, що, в свою чергу, негативно впливає на правозастосовну практику. Із цим пов'язана необхідність вдосконалення правового регулювання аграрних відносин шляхом систематизації норм, яка може відбуватися різними шляхами.

Науковий аналіз перспектив удосконалення аграрного законодавства здійснювався у працях багатьох українських вчених-правознавців: В. П. Жушмана, В. В. Носіка, Т. О. Коваленко, О. О. Погрібного, В. І. Семчика, А. М. Статівки, Н. І. Титової, В. Ю. Уркевича, В. В. Янчука та інших.

Існують кардинально протилежні точки зору на способи вдосконалення регулювання аграрно-правової сфери. Серед поглядів на вирішення даної проблеми можна виділити наступні: прийняття Основ аграрного законодавства; прийняття Закону «Про сільське господарство України»; прийняття Аграрного кодексу України.

Зокрема, Н. І. Титова обґрунтовує доцільність прийняття саме Основ аграрного законодавства України. Незважаючи на те, що дана теоретична позиція не знайшла належної підтримки у наукових колах, на сьогодні існує достатньо аргументів на користь саме такої форми кодифікованого акта аграрного законодавства. Сама назва акта «Основи законодавства» свідчить про те, що в межах такого акта повинні закріплюватися не всі, а

лише основні засади регулювання суспільних відносин у певній галузі. Такий акт буде відігравати роль фундаменту, основи для подальшої правотворчої діяльності в цій сфері, закріпивши стратегічні цілі, напрями та принципи регулювання відповідної групи суспільних відносин. Розробка Основ аграрного законодавства є виправданою також з урахуванням належності аграрного законодавства України до комплексних галузей законодавства, адже норми, які будуть вміщені в такому акті, повинні забезпечити регулювання величезного комплексу різних за змістом та юридичною природою аграрних відносин. Адже охопити усю різноманітність цих відносин в межах єдиного Кодексу буде досить складно [1, с. 58].

А. М. Статівка та В. Ю. Уркевич вважають за доцільне прийняття Закону «Про сільське господарство України», Цим Законом пропонується визначити правові основи економічного впливу держави, встановити перелік використання бюджетних та інших коштів на розвиток АПК та надання йому реальної державної підтримки, що передбачає й узгоджує вирішення інших важливих правових, економічних та соціальних сільськогосподарських проблем [2, с. 12].

В юридичній науці також обґрунтовується точка зору щодо необхідності прийняття Аграрного кодексу України, в якому необхідно відобразити особливості сучасних аграрних суспільних відносин, рівноправність усіх форм власності, організаційно-правових форм і методів господарювання [3, с. 59]. Але противники даного напрямку зазначають, що прийняття Аграрного кодексу не видається можливим. Адже крім законів, в Україні діє значна кількість підзаконних актів, які теж необхідно буде враховувати під час кодифікації. Їх включення до складу Кодексу зробить його ще більш громіздким і тим самим створить ускладнення при застосуванні викладених у ньому норм.

Таким чином, не викликає сумнівів факт необхідності впорядкування аграрного законодавства. Прийняття Основ аграрного законодавства або Закону «Про сільське господарство України» на сучасному етапі розвитку аграрного права вже не є актуальним. Адже в даний час накопичилась значна кількість нормативних актів в аграрній сфері, які потребують систематизації. І таку систематизацію слід здійснити саме шляхом прийняття кодексу. Таким чином, найбільш слушною здається думка В. М. Єрмоленка, В. В. Янчука та інших правознавців щодо прийняття саме Аграрного кодексу України. Тому що таке впорядкування аграрного законодавства дозволить створити передумови для підвищення ефективності його впливу на регулювання аграрних відносин, яке стане більш стабільним і збалансованим. Кодифікація також сприятиме усуненню множинності нормативно-правових актів, які регламентують одні і ті ж аспекти аграрних відносин і тим самим усуненню супереч

ностей між ними, що у значній кількості наявні у аграрному законодавстві України. Це також дасть змогу заповнити прогалини у правовому регулюванні. Однак кодифікація — це надзвичайно складний і тривалий процес і підходити до її здійснення слід всебічно дослідивши наявні проблеми у регулюванні аграрних правовідносин.

Список використаних джерел

1. Правова система України: історія, стан та перспективи. У 5 т. Т. 4. Методологічні засади розвитку екологічного, земельного, аграрного та господарського права / за ред. Ю. С. Шемшученка. — Харків : Право, 2008. — 480 с.
2. Наукові засади систематизації аграрного законодавства / В. П. Жушмап, О. М. Савельєва ; Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого». — Харків, 2012. — 17 с.
3. Аграрне право України : підручник / [В. З. Янчук, В. І. Андрейцей, С. Ф. Василюк та ін.] ; за ред. В. З. Янчука. — [2-ге вид., перероб. та доп.]. — Київ : Юрінком Інтер, 2000. — 720 с.

Науковий керівник: к. ю. н., доцент Платонова Є. О.